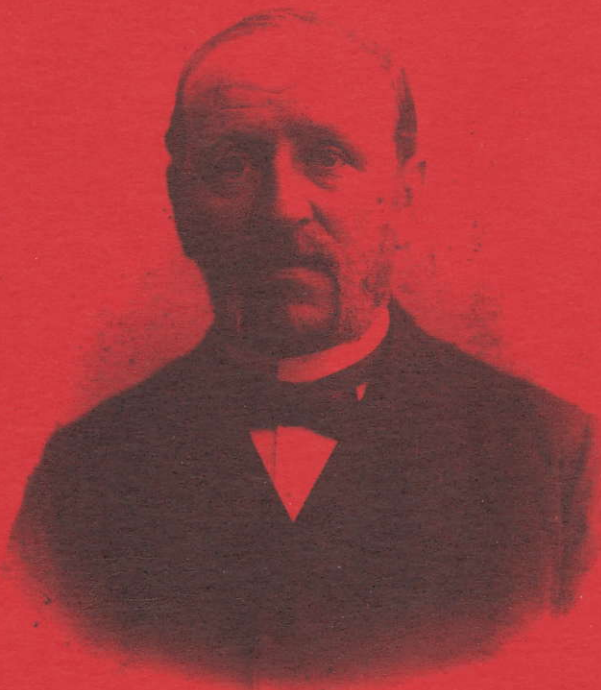

Baerje

Tijdschrift van de Historische Kring Baerne

Themanummer Baarn-Amsterdam met o.a.:

- * Baarn-Amsterdam: een hechte band
- * Architect Van Gendt gaf Baarn een gezicht

28e jaargang nr. 4 - december 2004

Hét ware huis

Van Berkum Makelaars

Van Berkum Makelaars bv | Makelaars in en taxateurs van onroerende zaken
Nieuw Baarnstraat 93 Postbus 135 3740 AC Baarn | Lid NVM Wonen - BOG
telefoon (035) 541 84 45 | info@vanberkummakelaars.nl

Historische Kring Baerne

Postbus 326
3740 AH Baarn
tel. (035) 5430377
e-mail:
hist.kringbaerne@zonnet.nl
Internet: www.home.zonnet.nl/
hist.kringbaerne

Ereleden

J.M.v.d. Brink-van Wijkvliet
H. Bronkhorst
mr. C.C.M. Collard †

Voorzitter

T. Stein
Uytenbosch 22
3743 JD Baarn
tel. (035) 5420725

Algemeen Secretaris

J. Veldhuysen
Nieuwstraat 19
3743 BK Baarn
tel. (035) 5430479

Penningmeester

G.B. Roskamp-Nijenhuis
Sporstraat 7
3743 EG Baarn
tel. (035) 5423483

Overige bestuursleden

J. van Berkum
tel. (035) 5415949

Ledenadministratie

N. Kuijt-Smit
Van Wassenaerlaan 16
3742 AH Baarn
tel. (035) 5418065
e-mail: ekuijt@zonnet.nl

Werkgroep Archeologie

J.W.A.A. van der Laan
De Schoener 12
3742 HD Baarn
tel. (035) 5411656

Werkgroep Oudheidkamer

J. van Dijk
De Aak 31
3742 GT Baarn
tel. (035) 5418332

Werkgroep Oude Begraafplaats

J.C. Kruidenier
Smutslaan 2A
3743 CG Baarn
tel. (035) 5417860

Werkgroep Baerne

T. Biemans
Sophialaan 13
3743 CT Baarn
tel. (035) 5422951
e-mail: biemtade@hotmail.com

Redactie Baerne

T. Biemans
F.J. Booy

H. Bronkhorst
J.C. Kruidenier

Eindredactie en lay-out

G. Brouwer
A. Twigt

Bezoekadres en bezoektijden Oudheidkamer

Burg. Penstraat tussen nr. 2 en 4.
Open op maandagen van 10 tot 12
en van 20 tot 22 uur, maar **niet** op
maandag-avond in de maanden juli
en augustus

Contributie

Per adres: €14,- per jaar

Verzendkosten buiten Baarn

Bij betaling van de contributie
a.u.b. uw vrijwillige bijdrage in de
verzendkosten overmaken

Postbankrek.nr.: 41.92.133

Losse verkoop van dit jub.nr: €4,-
Verkrijgbaar bij N. Kuijt-Smit, Boekh.
Den Boer, Laanstraat 69, Baarn en de
VVV/ANWB, Stationsplein Baarn

Niets uit deze uitgave mag worden vee-
voudigd en/of openbaar gemaakt door
middel van druk, fotokopie, microfilm of op
welke wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de redactie

Het tijdschrift *Baerne* komt mede tot stand
door Drukkerij Bakker Baarn

INHOUD

Van de redactie
30 jaar Historische Kring 'Baerne'
Baarn-Amsterdam: een hechte band
Interview met Nelly Kuijt-Smit
Architect Van Gendt gaf Baarn een
gezicht
De Amsterdamsche winkel
Een Amsterdamse zeepziederij
Verenigingsnieuws

pag.

2
Teun Stein 2
Hans Bronkhorst 4
Tineke Biemans 12
Jaap Kruidenier 15
32
Gerard Brouwer 33
42

VAN DE REDACTIE

De Historische Kring 'Baerne' bestaat over enkele dagen 30 jaar! Ter gelegenheid van deze gebeurtenis brengt de redactie een lijviger nummer uit van *Baerne*: 44 in plaats van 32 bladzijden.

In dit nummer ligt de nadruk op de relatie tussen Amsterdam en Baarn. In drie artikelen schrijven Hans Bronkhorst, Gerard Brouwer en Jaap Kruidenier respectievelijk over het ontstaan van de band tussen Baarn en de hoofdstad, over de Amsterdamse architect Van Gendt, betrokken bij de bouw van de Amsterdamse stadsschouwburg, daarnaast verantwoordelijk voor vele villa's in Baarn en (het eerste deel van) een artikel over een Amsterdams bedrijf, de zeepziederij 'De Vergulde Hand', bekend vooral van de scheerzeep, waarvan de Baarnse eige-

naar C.A. Woltman Elpers aan het begin van de vorige eeuw bijzonder veel voor ons dorp heeft betekend. Deel 2 volgt later.

In dit jubileumnummer staat ook een interview van Tineke Biemans met Nelly Kuijt-Smit, die, altijd opgewekt, vanaf het eerste begin van de kring zeer actief is voor de vereniging, zowel in (het bestuur van) de Oudheidkamer, als voor de ledenadministratie en de verspreiding van het verenigingsblad. In 'Actueel van Toen' een advertentie van de Amsterdamse winkel, die in de vorige eeuw in de Hoofdstraat was gevestigd. Achterin staat het verenigingsnieuws met onder andere het programma van de jubileumviering en dat van de rest van het eerste kwartaal.

30 JAAR HISTORISCHE KRING 'BAERNE'

Voor U ligt het Jubileumnummer van *Baerne*. Het feit, dat onze vereniging op 17 december 2004 haar 30^e verjaardag viert, willen wij niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Vandaar dit speciale nummer van ons onvolprezen blad. Naar menselijke termen ben je op je 30^e in de kracht van je leven en hoewel dit zeker ook geldt voor de Historische Kring 'Baerne', zou je ver-

wachten dat een vereniging, die zich bezighoudt met de historie van een plaats inmiddels al op leeftijd zou zijn. Uiteraard is het wel zo, dat ook voor de officiële oprichting van onze kring vele bekende en onbekende Baarnars bezig geweest zijn met het vorsen naar geschiedkundige feiten. Namen moet je eigenlijk niet noemen, maar de naam van meester T. Pluim mag

hier niet onvermeld blijven. Toen ik ter voorbereiding op deze tekst een greep deed in de ordners, die een belangrijk deel van de geschiedenis van onze vereniging in zich bergen, kwamen er feiten naar voren, die mijns inziens een artikel over onze eigen geschiedenis rechtvaardigen.

Hoewel wij uitgaan van 17 december 1974 als oprichtingsdatum, duurde het nog twee en een half jaar voordat de vereniging zijn juridische status verwierf door op 28 juni 1977 ten kantore van notaris Beynen de vereniging 'Historische Kring Baerne' op te richten. Twee van daarbij aanwezigen zijn nu nog steeds actief betrokken en wel Jo

van den Brink en Gerard Brouwer. Dit toont wel aan, dat betrokkenheid bij een vereniging verslavend kan werken!

Behalve begunstigers en leden, kun je volgens de oprichtingsakte ook jeugdlid worden. Vanaf 14 jaar is dat mogelijk. Op je 18^e verjaardag kun je gewoon lid worden.

Voorzover mij bekend bestaat de categorie jeugdleden momenteel niet, maar omdat wij er altijd vanuit gaan, dat de jeugd de toekomst heeft, zou het de moeite lonen wat actiever te gaan werven onder deze leeftijdsgroep. Om te voorkomen, dat dit jubileumnummer te kostbaar wordt tot slot nog het volgende: een organisatie als de Historische Kring 'Baerne' bestaat uitsluitend bij de gratie van de leden, die zich als vrijwilliger inzetten om de vereniging te laten functioneren. Als voorzitter prijs ik mij gelukkig, omringd te worden door betrokken leden, die veel tijd en energie in 'hun' vereniging stoppen.

Ik hoop, dat zij dat ook in de komende jaren zullen blijven doen. In dat geval zullen wij als vereniging gezond oud(er) kunnen worden. Graag heffen wij als bestuur op 8 januari a.s het glas ter gelegenheid van ons zesde lustrum.

Teun Stein
voorzitter

BAARN-AMSTERDAM: SINDS EEUWEN EEN HECHTE BAND

Met Amsterdam heeft Baarn sinds meer dan drie en een halve eeuw een bijzondere relatie. Baarn is altijd sterk op Amsterdam gericht geweest, meer dan op Utrecht bijvoorbeeld. Al sinds 1640 kwamen rijke Amsterdammers naar Baarn om hier grond te kopen en een zomerverblijf te bouwen. Later gingen welgestelde Amsterdammers zich permanent in Baarn vestigen, en sinds 1874, toen Baarn een station kreeg aan de spoorlijn naar Amsterdam, ontstond er vanuit ons dorp naar Amsterdam een sterk forensenverkeer.

De trek van Amsterdamse prominenten naar Baarn is omstreeks 1640 begonnen. Ongeveer in dat jaar werd op het terrein van de Eult, nu het Baarnsche Bosch, door de Amsterdamse patriciër mr. Joan Bicker een buitenhuis gebouwd. Het landgoed de Eult strekte zich uit over het hele bos tussen de Koningslaan, de Amsterdamse straatweg en de Van Heutzlaan. Bicker was getrouwd met Agneta de Graeff, dochter uit een Amsterdams burgemeestersgeslacht. Hun oudste dochter, Geertruid, die in 1634 in Amsterdam geboren was, bracht het landgoed mee, toen zij in 1654 trouwde met Jan Deutz, een Amsterdamse vermogende koopman. Met het geslacht Deutz blijven we nog in Amsterdam, want de zoon van Jan

Deutz, Gideon is vijf maal burgemeester van Amsterdam geweest. Hij vertoefde 's zomers vaak op het Baarnse familiebezit de Eult. Hij liet een laan aanleggen die zich later zou ontwikkelen tot de tegenwoordige Amsterdamsestraatweg. Het huis de Eult werd in 1881 afgebroken.

In Amsterdam herinnert het Bickerseiland aan het geslacht Bicker en het Deutzenhofje aan de Prinsengracht aan het geslacht Deutz.

Het huis van De Graeff

Ongeveer in 1650 besloot de Amsterdamse burgemeester Cornelis de Graeff (1599-1664) in Baarn een jachthuis te laten bouwen op de plaats waar nu paleis Soestdijk staat. De Graeff, een telg uit een aanzienlijk Amsterdams geslacht, wilde, zoals veel van zijn vermogende stadgenoten, nu en dan de stad ontvluchten om verpozing te zoeken in de natuur. Hij liet in Baarn een blokvormig huis bouwen met boven vijf vensters en beneden vier, met in het midden de ingang. De naam van de architect is niet met zekerheid te zeggen, mogelijk was het Jacob van Campen, de bouwer van het Amsterdamse stadhuis, of Philip Vingboons, die in Amsterdam verscheidene grachtenhuizen bouwde. Ook in het midden van de 17de eeuw

werd door Vingboons het buitenhuis Pijenburg gebouwd. Dat pand bestaat nog steeds als onderdeel van een later gebouwd groter geheel. Vingboons kreeg de opdracht voor het Baarnse huis van Sara de Wael (1591-1652), de weduwe van Jacob Jacobszoon Hinlopen. Het echtpaar Hinlopen-de Wael woonde in Amsterdam in een huis aan de Herengracht.

De band tussen Amsterdam en Pijenburg werd hernieuwd toen in 1860 Herman Albrecht Insinger (1827-1911) eigenaar werd van het landgoed. Insinger was onder meer gemeenteraadslid van Amsterdam. In 1876 nam hij het initiatief tot de bouw van het Noordzeekanaal. Hij woonde 's winters in Amsterdam en als hij 's zomers op Pijenburg verbleef, ging hij met de trein naar Amsterdam.

Een Amsterdammer op Drakensteyn

Maar nu nog even terug naar de 17de eeuw, want dan wordt Drakensteyn, nu in het bezit van de koningin, door een Amsterdammer bewoond.

De band van Drakensteyn met Amsterdam is gelegd door de tweede bezitter van het landgoed, de Amsterdammer Joan Reynst (1636-1695), van wie een geschilderd portret door de Amsterdammer Karel Dujardin in het Rijksmuseum is. Joan Reynst werd op 16 augustus 1636 in de Nieuwe Kerk in Amsterdam gedoopt. Hij was de zoon van Gerrit Reynst, een

vermogende Amsterdamse koopman, kapitein der burgerij. Ook Reynst Junior zou kapitein der burgerij worden. Hij erfde van zijn vader een aanzienlijk kapitaal. Zo was ook Joan Reynst puissant rijk. In 1674 werd hij aangeslagen voor een vermogen van f 140.000,- wat voor die tijd een astronomisch bedrag was. (Een landarbeider verdiende hoogstens een gulden per dag). Op 20 december

Amsterdammer Joan Reynst (Amsterdam 1636-1695). Woonde 's zomers op Drakensteyn en 's winters in Amsterdam op de Herengracht. Portret door Karel Dujardin (foto en collectie Rijksmuseum)

1671 kocht Joan Reynst de 'Ridderhofstad Drakesteyn met de Heerlijkheid van de Vuursche en de landen daarbij behorende'. Een landgoed dat in 1640 was gebouwd. Hij ging er 's zomers wonen en 's winters woonde hij op de Amsterdamse Herengracht. Reynst was collator van de gereformeerde gemeente van de Vuursche, dat wil zeggen, dat hij de predikant en de schoolmeester benoemde. In 1680 deed hij een royale schenking aan de kerk van de Vuursche: een gebrandschilderd raam, een koperen doophek en een aantal bijbels voor de leden van de kerkenraad. Joan Reynst werd op 9 mei 1695 in de Amsterdamse Westerkerk begraven. Hij is dus negenenvijftig jaar geworden. Nog geen eeuw later, in 1780, zou Drakensteyn weer bewoond worden door een Amsterdammer, de koopman mr. Simon Court Simons Sander, die er vertoefde tot 1806, dus gedurende 26 jaar.

En daarmee zijn we in de 18de eeuw beland, toen ook verscheidene voorname Amsterdammers in de zomer in Baarn kwamen wonen.

De Hasselaers op Groeneveld

In 1735 werd het huis Groeneveld gekocht door Cornelis Hasselaer (1687-1737), een telg uit een voornaam Amsterdams geslacht. Hasselaer had in Nederlands-Indië een vermogen verzameld. Hij heeft op Groeneveld maar twee jaar kunnen wonen, en bij

zijn dood in 1737 kwam het huis in handen van zijn zoon Pieter Corneliszoon, die getrouwd was met Clara Wendela Sautijn (1721-1758), een dochter uit een voorname Amsterdamse familie. Zij staan afgebeeld op een wandschildering in een bovenzaal van het kasteel. Het is een pastoraal tafereel en Clara is hier een herderin.

Een andere prominente Amsterdammer die in de 18de eeuw naar Baarn kwam, was de koopman Reinhard Scherenberg (1769 - 1834). Hij werd in 1769 in Amsterdam geboren, als enige zoon van de Amsterdamse koopman Joan Scherenberg. Reinhard werd heel rijk door de handel op China. In Baarn liet hij twee huizen bouwen in Chinese stijl, in 1791 het huis Peking en in 1793 het huis Canton.

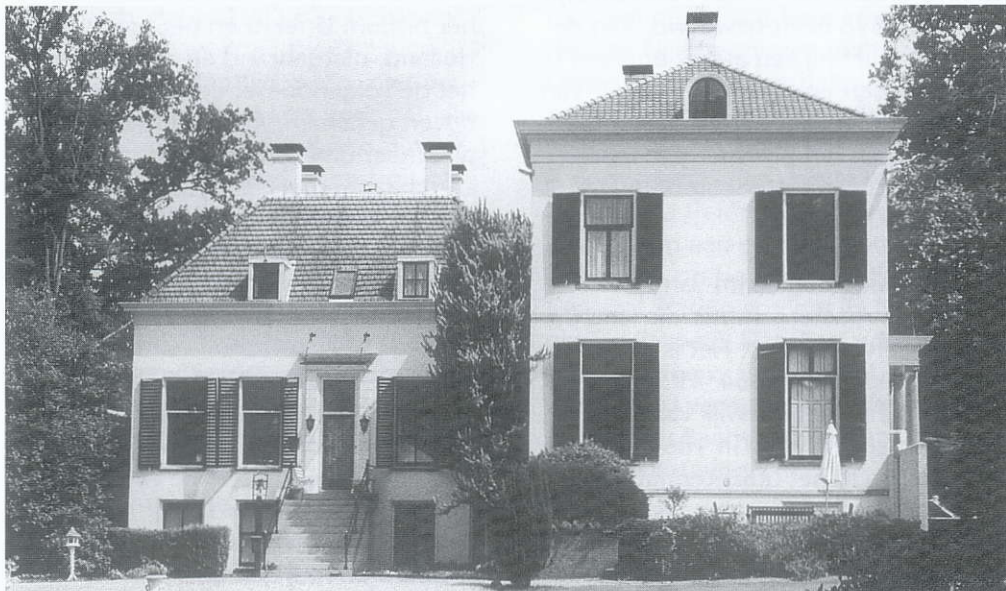
Scherenberg heeft voor Baarn grote betekenis gehad door de oprichting in 1802 van de Baarnse tapijtfabriek, waarmee hij ons dorp werkgelegenheid en enige welvaart bracht.

De August Janssenweg

Scherenbergs Canton kwam in 1890 in het bezit van P. W. Janssen (1821-1903), die in Amsterdam achtereenvolgens op de Herengracht en de Keizersgracht woonde. P.W. Janssen was de oprichter en directeur van de Amsterdamse Delhi Maatschappij, een van de rijkste

cultuurondernemingen van Indië. Hij was een zeer vermogend man, en zijn zoon August heeft later van zijn vaders erfdeel diverse Baarnse bezittingen gekocht. Deze August, die in 1896 op Canton kwam, liet het Chinese huis in 1910 afbreken om op deze plek een nieuw Canton te bouwen. August Jansen heeft veel voor Baarn gedaan. Hij liet in 1916 een zwembad bouwen en hij gaf ons het prachtige Cantonspark. Zijn naam leeft voort in de August Janssenweg. Nog in de 19de eeuw, in 1817, werd

de Amsterdamer jhr. Gerbrand Elias eigenaar van Schoonoord, dat nog door Scherenberg gebouwd was. Het was een omvangrijk landgoed met veel bossen. Zijn dochter, freule Antonia Faas Elias, geboren in Amsterdam op 17 december 1816, werd na de dood van haar vader eigenares van het buiten. Freule Elias was zeer gezien in Baarn, vooral vanwege haar sociale bewogenheid. Zij overleed in 1902, in de leeftijd van 85 jaar. Zij legateerde aan de diakonie van de Hervormde Gemeente f 100.000,- en het hofje aan

Pijnenburg, gebouwd in 1647 door Amsterdamer Philip Vingboons voor Sara Hinlopen de Wael. Zij woonde 's winters op de Herengracht in Amsterdam. In 1860 kocht Herman Albrecht Insinger het huis voor de zomermaanden. Ook hij woonde 's winters in de hoofdstad. Was een van de eerste treinforensen (foto Hans Bronkhorst)

de Oosterdwarstraat. Ook zij is met een straatnaam geëerd: de Faas Eliaslaan.

Het huis Schoonoord, ongeveer twee eeuwen oud, is nog steeds een van de mooiste huizen van Baarn.

Stracké op Eemwijk

Een ander monumentaal Baarns huis, dat nog steeds bestaat, Eemwijk, is ook ooit door een bekende Amsterdammer bewoond. Het was prof. F. Stracké, hoogleraar aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam, die er van 1880 tot zijn dood in 1898 heeft gewoond. Aan de Kerkstraat liet hij een atelier bouwen voor schilder- en beeldhouwkunst. Van zijn beeldhouwwerken is in het oude gedeelte van het Baarnse gemeentehuis de alleraardigste sculptuur 'De drinkende knaap'.

Tenslotte nog één naam van een beroemde Amsterdammer die lang in Baarn heeft gewoond. Het is Karel Alberdingk Thijm (1864 -1952), die zich als schrijver Lodewijk van Deyssel liet noemen. Hij werd in 1864 in Amsterdam in het grachtenhuis Herengracht 204 geboren als zoon van Joseph Alberdingk Thijm, letterkundige en koopman. Lodewijk van Deyssel heeft vijftig jaar in Baarn gewoond, van 1893 tot 1918, achtereenvolgens in de huizen Villetta en De Bremstruik, die beide nog bestaan.

Lodewijk van Deyssel ging soms te voet naar Amsterdam, al was er in zijn tijd al een trein.

Nu zo een aantal Amsterdammers zijn genoemd die in vroeger tijd in Baarn kwamen wonen, gaat het verder over het grote keerpunt in de historie van ons dorp, met eerst een terugblik op de voorgeschiedenis.

De trein naar Amsterdam

Baarn heeft in de late middeleeuwen stadsrechten gehad en het was een plaats van enige betekenis. Maar in 1481 is Baarn, bij een conflict tussen het bisdom Utrecht en het graafschap Holland, platgebrand en die ramp is het de volgende vier eeuwen niet te boven gekomen. Al die tijd was het niet meer dan een dorpje van boeren en schaapherders. Er bestaat een 18de eeuwse kaart van de provincie Utrecht, waar wel Soest en Eembrugge opstaan, maar niet Baarn. Het was niet vermeldenswaardig.

De grote verandering in de ontwikkeling van Baarn en in de relatie van Baarn met Amsterdam kwam in het laatste kwart van de 19de eeuw, toen ons dorp snel tot bloei kwam, omdat Baarn een treinverbinding met Amsterdam had gekregen. Maar voor op de consequenties van die grote gebeurtenis wordt ingegaan, moeten we eerst vertellen hoe de mensen van Baarn tot dan toe in Amsterdam kwamen. Het openbaar

vervoer tussen de beide plaatsen was zeer tijdrovend en vermoeiend en voor sommige mensen ook te duur. Om geld te sparen gingen sommige Baarnars te voet naar Amsterdam. Dat is haast onvoorstelbaar voor mensen van onze tijd die, afgezien van files, met de auto in een half uur in Amsterdam kunnen zijn en die soms zo'n hekel hebben aan lopen, dat ze de auto nemen om een brief te posten.

Over de tijd vóór er een trein ging, vertelt prof. J.A. de Rijk in zijn boek *Wandelingen door Gooi en Eemland en Omstreken*, dat in 1903 is verschenen:

'Verplaats u in den tijd, neen, niet der middeleeuwen, maar kort voor het jaar 1870 bijvoorbeeld, toen Baarn zijn spoorweg nog niet had. Moest gij in die dagen naar Amsterdam, ja, dan was loopen de goedkoopste en in elk geval de meest gebruikte weg. Maar zij die niet op het reisgeld behoefden te zien, togen 's morgens al voor dag en dauw hier naar den Oranjeboom, de herberg die nu een gewoon burgerhuis is geworden, hier vlak bij u. Tegen zes uur in den morgen kwam eindelijk de gele omnibus, alias de snorwagen, uit Amersfoort aan en nam den verlangenden reiziger op. Voort ging het op een deftig sukkeldrafje over Eemnes en Laren naar de hoofdstad, waar ge dan tegen tien uur half geradbraakt voor uw geld aankwam.'

Een station van 1874

De belangrijkste datum in de nieuwe geschiedenis van Baarn is 10 juni 1874. Op die dag werd het station van Baarn in gebruik genomen. Het lag aan de Oosterspoorweg, een lijn van Amsterdam naar Amersfoort van de Hollandische IJzeren Spoorwegmaatschappij. Dat Baarn aan die lijn een station kreeg, had het te danken aan Prins Hendrik, bijgenaamd De Zeevaarder, een broer van koning Willem III. Hij was in 1821 op Soestdijk geboren en hij verbleef er vaak als hij geen grote zeereizen maakte, of in Luxemburg was, waar hij tot stadhouder was benoemd. Prins Hendrik had bedongen, dat de Oosterspoorweg een halte in Baarn zou krijgen met een eigen wachtkamer voor hem. Die Koninklijke Wachtkamer is nog steeds nu en dan te bezichtigen. De Baarnse treinreizigers kwamen in Amsterdam aan op het station Oosterdok op het Oostelijk Eiland. (Het Centraal Station zou pas in 1889 gereed komen). Dat Oosterdokstation werd overigens al in december 1879 door brand verwoest en tijdelijk kwam de trein uit Baarn aan op het Westerdokstation.

Niet alleen voor Baarn, maar ook voor Amsterdam was de treinverbinding van belang, zoals verteld wordt door T. Pluim in zijn boek *Uit de geschiedenis van Baarn*:

'Van nu af verandert gaandeweg het Baarnsch toneel. Het schijnt of heel

Amsterdam zich wil werpen op dit bekoorlijke plekje met zijn statige bosschen, vol van de aroma der ruischende dennen. Om het kleinste

Amsterdam aangevoerd, zich in de Baarnse bossen uitstekend wisten te vermaken. Het Pekingbos werd wel Joden- of hangmattenbos genoemd,

Station H.I.J.S.M. te Baarn (collectie Historische Kring 'Baerne')

optrekje wordt als het ware gevochten en wie in deze tijd een of andere huizinge bouwt, 't zij groot of klein, villa of winkelhuis, kan er goud mee verdienen.' Ook prof. dr. G.A. Hoekveld vertelt in zijn proefschrift *Baarn* over de aantrekkelijkheid van ons dorp in die jaren.

'Behalve door de zomergasten die langere tijd in Baarn bleven, werd Baarn ook druk bezocht door dagjesmensen, die met de trein uit

omdat het 's zomers vooral bevolkt was door uit de hoofdstad gekomen Joodse families. Men placht dan hangmatten uit te spannen tussen de bomen. De grootste leverancier van dagjesgasten was Amsterdam.'

Hoe was de frequentie van de treinverbinding met Amsterdam in die eerste jaren? In de zomerdienstregeling van 1874 liepen er iedere dag zes treinen van Baarn naar Hilversum, drie 's morgens en drie in de middag en de

avond. De eerste trein naar Hilversum ging pas om 8.26 uur. (Dat was dus veel te laat voor de eenvoudige werkman, die zijn werkdag veel vroeger moest beginnen). In Hilversum moest men overstappen voor de trein naar Amsterdam, die uit Utrecht kwam. Tussen Hilversum en Amsterdam waren maar twee stations, Naarden-Bussum en Weesp. De rit van Baarn naar Amsterdam, inclusief de overstaptijd in Hilversum van drie tot acht minuten, duurde ongeveer één uur voor die treinen die op alle stations stopten, en ongeveer vijftig minuten als de trein bij Naarden-Bussum en Weesp doorreed, als een soort sneltrein. Dat ging dus best vlug, als je bedenkt dat het nu 32 minuten duurt.

In 1874 kostte een retour Baarn-Amsterdam in de eerste klas f 2,25, in de tweede klas f 1.80 en in de derde f 1.20. (Ter vergelijking: voor zo'n retour in de laagste klasse moest een timmerman ongeveer zes uur werken). In het hele jaar 1875 reisden er 37.229 mensen vanuit Baarn naar Amsterdam en 37.329 omgekeerd. Dus gemiddeld ruim 100 per dag.

In 1883, negen jaar na de opening van de Oosterspoorweg, waren er dagelijks 11 verbindingen Baarn-Amsterdam. In een *Gids voor Baarn en omstreken* van 1907 staat, dat er dagelijks 22 treinen naar Amsterdam gaan en van Amsterdam 23 treinen. Toen was het nog

maar veertig minuten sporens.

Van het station Baarn kon men naar Amsterdam reizen, maar men kon van daaruit ook naar Amsterdam telegraferen. Op 21 februari 1875 werd op het Baarnse station een Telegraafkantoor voor het publiek opengesteld. Langs de Oosterspoorweg stonden op regelmatige afstanden palen voor de draden van de telegraaf. Over acht lijnen konden van Baarn naar Amsterdam telegrammen verstuurd worden.

Forensen naar Amsterdam

Nu steeds meer Amsterdammers, en niet alleen welgestelden, in Baarn kwamen wonen, kwam het forensenverkeer op gang. De Baarnaar die in Amsterdam werkte kon iedere dag met de trein heen en weer. Ook nu staan er iedere morgen een groot aantal forensen op het Baarnse station om naar hun werk in Amsterdam te gaan en 's avonds komen ze terug. Daarnaast is er een intensief autoverkeer naar Amsterdam over de A1. Nog altijd is Baarn vooral op Amsterdam gericht, om er te werken of te winkelen, of om er naar de schouwburg en het concertgebouw te gaan. Dit is dan de ontstaansgeschiedenis van de hechte band tussen het villadorp Baarn en de wereldstad Amsterdam.

Hans Bronkhorst

NELLY KUIJT-SMIT, ACTIEF VANAF HET EERSTE UUR

Foto 'Baarnsche Courant'. Met dank aan de uitgever

Het dertigjarig bestaan van de Historische Kring was een mooie aanleiding voor de redactie om eens te gaan praten met één van onze leden van het eerste uur, Nelly Kuijt-Smit. Voor anderhalf uur bood ik haar een luisterend oor op een prachtige nazomerdag in september.

Nelly is een rasechte 'Barinese'. De liefde voor historie heeft ze van haar vader. Vader Freek was namelijk lid van de voormalige gemeentelijke Oudheidkamer, die in de jaren zestig van de

vorige eeuw werd opgeheven. Hij was een verwoed verzamelaar van prenten over oud- Baarn en werd regelmatig gevraagd lezingen met lichtbeelden te houden. Deze afbeeldingen werden later op dia gezet en Nelly presenteerde deze dia's. Het werd haar eerste optreden.

Ter gelegenheid van de herdenking 'Honderd jaar spoor in Baarn', in 1974, werden vaders dia's getoond in de bibliotheek. Zij deed dit samen met Thijmen de Ruig. Thijmen verzorgde het commentaar, want zegt Nelly, 'hij was voor mij een bejaarde man die veel van Baarn wist.' Ook na dit eerste optreden heeft Nelly nog diavoorstellingen samen met Thijmen gegeven, maar dat was niet altijd een onverdeeld succes. 'Ik was altijd zenuwachtig en had bovendien weinig tijd, want we hadden toen een jong gezin.' Op mijn vraag of er in de jaren zeventig behoefte was aan een historische vereniging, knikt ze bevestigend. Haar vader had kennissen, zoals Thijmen de Ruig en de heer Van der Mersch, die van mening waren dat Baarns cultureel erfgoed bewaard moest blijven. Zo ook Chris Collard, die in 1974 het initiatief nam tot het oprichten van een historische vereniging. 'Hij heeft mij gevraagd', zegt ze, 'en in het begin deed ik niet zoveel bijzonders, ik liep een beetje mee.'

De kring was toen erg klein vergeleken met andere historische verenigingen. Door enthousiaste voortrekkers als Bep Grootendorst, Jo v/d Brink en vele anderen, kwam de Oudheidkamer tot stand. De Historische Kring moest breed van opzet worden. In de woorden van Chris Collard en geciteerd uit het memoriam opgetekend door Hans Bronkhorst in Baerne van maart 1999: 'Het is belangrijk te weten, wat Baarnaars vroeger tot stand hebben gebracht, maar vooral ook, waar Baarnaars een rol hebben gespeeld in de geschiedenis van de provincie Utrecht en zelfs in de Vaderlandse geschiedenis.'

Breder dus, zo ontstonden werkgroepen en door lezingen van Chris Collard, bijvoorbeeld over Belle van Zuylen, timmerde de prille vereniging aan de weg en groeide het aantal leden. De archeologische werkgroep ontstond en deze werkgroep gaf *De Vuursteenkoerier* uit. Later kwam het verenigingsblad *Baerne*, waarin *De Vuursteenkoerier* werd opgenomen.

Oude stencilmachine

Nelly ging het blad distribueren en het ledenbestand verzorgen omdat Bart Braat deze activiteit wilde afstoten. Hij vroeg Nelly of zij dit van hem wilde overnemen, het werd hem te veel. En het was véél!

Het totstandkomen van het tijdschrift was ook, zeker in het begin, een hele klus.

De aangeleverde tekst werd gestencild

en dat betekende hele stapels papier, die in volgorde geraapt moesten worden. Toch waren er iedere keer helpende handen. Zelfs haar kinderen werden ingeschakeld. Iedereen zal begrijpen dat er wel eens iets mis ging. Soms waren er lege bladzijden of klopte de volgorde niet. Het stencilen werd bovendien gedaan op een oude stencilmachine en die was onhandig in het gebruik. Er werd gezocht naar een andere wijze van afdrukken. De getypte tekst ging voortaan naar een drukkerij. De distributie wordt ook nu nog door vrijwilligers gedaan, ieder heeft zijn eigen wijk en bovendien bespaart dit portokosten. Als het mooi weer is fietst Nelly en in het weekend samen met haar man naar de buitengebieden om *Baerne* te bezorgen. Soms doet ze dit met de auto.

'De inzet en het enthousiasme van iedereen in deze beginjaren, leidde tot de groei en het voortbestaan van de jonge vereniging', verzekert Nelly. De kinderen van Nelly bleven haar helpen. De opmars van de computer gaf zoonlief de gelegenheid haar werk uit handen te nemen. De adressen van leden, de mutaties, het bijhouden van het ledenbestand, de betalingen van de contributies werden opgeslagen in de computer.

Aanspreekpunt

Nelly is sinds 1999 gepensioneerd. Ze werd toen gevraagd voor de Oudheid-

kamer, die op dat moment geen voorzitter had. Omdat ze moeilijk 'nee' kan zeggen, wilde ze het voor een jaar doen, want daarna ging haar man met pensioen. Nelly werd weliswaar geen voorzitter, maar 'aanspreekpunt'. Ze zegt daarover dat je als team de Oudheidkamer zou moeten uitbouwen en dat betekent dat je elkaar steunt bij alle activiteiten die er zijn.

Ze hoopt dat door de nieuwe hoofdingang, met een lift naar de Oudheidkamer, er meer bezoekers zullen komen. De grotere toegankelijkheid, de ruimere openstelling en de tentoonstellin-

gen moeten Baarnaars stimuleren om meer van hun geschiedenis te weten te komen. Ook hoopt ze dat meer scholieren geïnteresseerd raken. Een extra bijdrage bij de contributie zou trouwens ook leuk zijn, want 'iedere euro is immers welkom voor het behoud van het oude en van de dingen die voorbij gaan'. En... zolang Nelly in Baarn blijft wonen, blijft ze actief in de Historische Kring! Daar hoeven we niet aan te twijfelen!

Tineke Biemans

*Bestuur en redactie
wensen alle lezers
prettige feestdagen en
een voorspoedig 2005*

ARCHITECT A. L. VAN GENDT GAF BAARN EEN GEZICHT

In dit jubileumnummer van Baerne, dat grotendeels gewijd is aan de betrekkingen tussen Baarn en Amsterdam, mag de naam van de Amsterdamse architect en projectontwikkelaar avant- la- lettre, Adolf Leonard van Gendt (1835- 1901), niet ontbreken.

Hij was niet alleen de schepper van o.a. het Amsterdamse Concertgebouw, maar ook de ontwerper van talloze schilderachtige Baarnse villa's, die na de aanleg van de Oosterspoorlijn in 1874 in ons dorp verzezen.

Zonder andere architecten te kort te doen, mag men stellen dat Van Gendt voor een belangrijk deel het gezicht

van Baarn heeft bepaald.

Daar komt nog bij dat hij gedurende een groot deel van het jaar in Baarn woonachtig was in het door hem ontworpen landhuis 'Torenzicht' aan de Oranjestraat 10. Vanuit dit huis, waarin later dokter Serbrandt de Graaf prakti-

Portret A.L. van Gendt

seerde, begeleidde hij de bouw van zijn vele Baarnse projecten.

De laatste en niet de onbelangrijkste reden voor zijn keuze is het feit dat deze architect naar alle waarschijnlijkheid ook de schepper is van ons onvolprezen, monumentale station uit 1874, hetzelfde jaar waarin Dolf van Gendt zich als zelfstandig architect in Amsterdam vestigde.

Leven en opleiding

Adolf Leonard van Gendt werd op 18 april 1835 geboren in Alkmaar, als zoon van Johan Godart van Gendt en Henriëtte Margaretha Thierens. Vader van Gendt was waterbouwkundige en werd in 1829 o.a. belast met de eerste opmetingen en het in kaart brengen van het Noord-Hollands Kanaal. Ook was hij lid van de commissie voor de grensregeling van Nederland en België in 1843. Hij beëindigde zijn loopbaan als hoofd-ingenieur eerste klasse, in die tijd de hoogste rang bij Rijkswaterstaat. Behalve Adolf Leonard werden uit dit huwelijk nog drie zoons geboren, die later allemaal architect of ingenieur zouden worden.

Zijn eerste opleiding kreeg Dolf aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. Reeds op achttienjarige leeftijd werd hij opzichter bij de bouw van de cellulaire gevangenis in Utrecht, die daar door zijn vader werd uitgevoerd. De volgende jaren

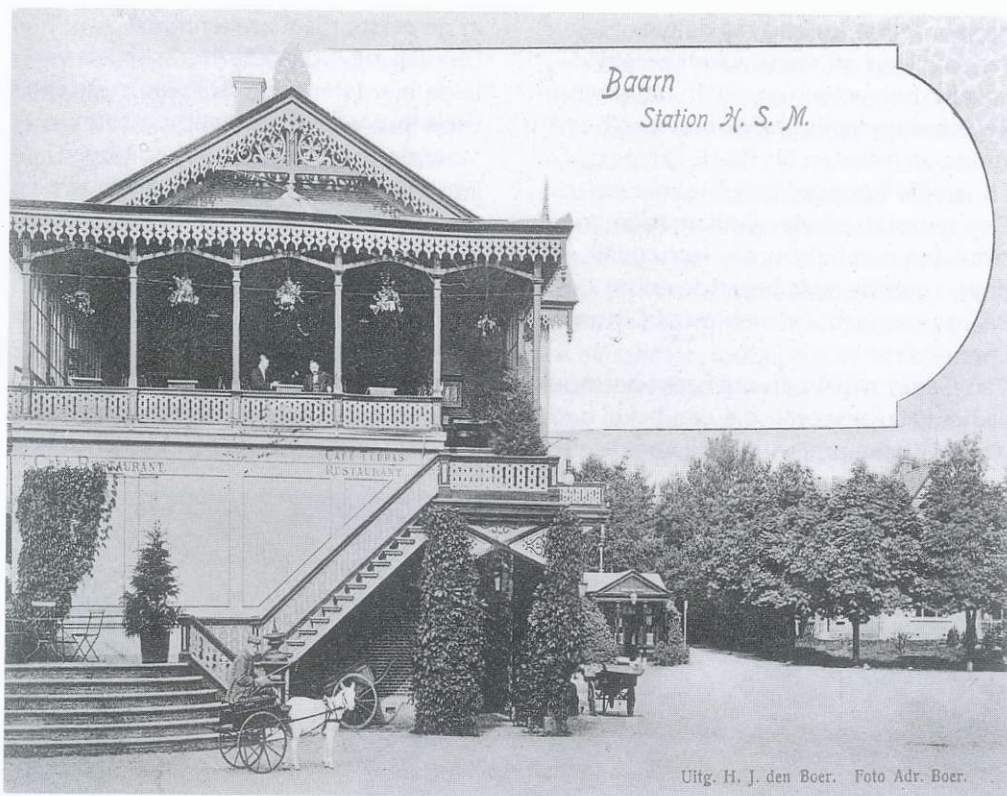
was hij in de leer bij architecten in Zwolle en Zaandam, want het architectenberoep werd in die tijd vooral in de praktijk geleerd. Het eerste door hem zelfstandig uitgevoerde werk was de bouw van de villa Flevo Rama in Huizen in 1855.

In 1864 trouwde hij met Elisabeth Frederica van Elten, de jongste dochter van de schilder H.D. Kruseman van Elten. Het echtpaar kreeg drie kinderen: Johan Godart (1866), Elisabeth Frederica (1869) en Adolf Daniël Nicolaas (1870).

Ook deze beide zonen werden architect, zodat we rustig kunnen spreken van een architectenfamilie, want drie generaties Van Gendt brachten maar liefst zeven architecten en ingenieurs voort.

In 1896 werden de zonen J.G. en A.D.N. van Gendt als compagnons in het bureau van hun vader in Amsterdam opgenomen. Ook na diens dood in 1901 werd de zaak door de beide zonen voortgezet. Tot in de jaren veertig van de vorige eeuw genoot het architectenbureau onder de naam Van Gendt grote bekendheid.

Adolf Leonard wordt over het algemeen als de belangrijkste architect van de familie beschouwd. Omdat hij vooral in Baarn als architect werkzaam is geweest, zullen we ons verder in dit artikel voornamelijk met zijn creaties bezighouden.

Het Baarnse station omstreeks 1900. Op het terras werd vanuit de tegenoverliggende bierhal bediend (collectie Historische Kring 'Baerne')

Een eigen bureau

Van 1861- 1874 was Van Gendt als bouw- en werktuigkundige tweede klasse bij de Staatsspoorwegen belast met de aanleg van de spoorlijn Den Helder- Amsterdam, met alle daarbij behorende stations. Ook worden de stations van Utrecht, Hilversum en Baarn aan hem toegeschreven, maar dan in opdracht van de Hollandsche

IJzeren Spoorweg Maatschappij (H.IJ.S.M). Het is tragisch te bedenken dat anno 2004 bijna al deze stations zijn afgebroken, op het station van Baarn na.

In 1874 nam hij ontslag bij de Staatsspoorwegen en vestigde hij zich als zelfstandig architect in Amsterdam aan de Stadhouderskade 122. Al spoedig

behoorde het bureau tot de grootste van ons land en soms waren er wel honderd objecten tegelijk in uitvoering. Regelmatig werkte hij samen met bekende architecten als P.J.H. Cuypers, J.B. en J.L. Springer en J.F. Klinkhamer. Ook genoten allerlei aankomende architecten aan het bureau hun opleiding, zoals de later bekende en in Baarn woonachtige architect J.C. van Epen.

Van Gendt moet een nuchtere persoonlijkheid zijn geweest, die een hekel had aan artistieke pretenties. Hij voelde zich

in de eerste plaats zakenman.

Eén van zijn vroegere werknemers vertelde hier later over: 'Hij was meer een vaderlijke vriend, dan een patroon.

Staande aan zijn tafel, het ene been wat opgetrokken en de korte gouwe naar in de mond, schreef hij de bestekken van het begin tot het eind uit, een karwei dat hij nooit aan een ondergeschikte overliet. Hij voelde zich meer koopman dan kunstenaar, maar leerlingen met kunstzinnige ambities, mits getalenteerd, liet hij de vrije hand.'

Bij Van Gendt was de klant koning. Wie

Villa Maria, Stationsplein 20 (collectie Historische Kring 'Baerne')

een betaalbaar, solide, bruikbaar en representatief gebouw wilde, was bij hem aan het juiste adres.

Naast zijn drukke werkzaamheden had hij nog talrijke nevenfuncties. Zo was hij o.a. bestuurslid van de Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst, hield hij lezingen, was hij lid van de Gezondheids- Commissie en bestuurslid van de Maatschappij voor de Werkenden Stand, afdeling ambachtsscholen.

Bouwstijlen

A.L. van Gendt was werkzaam in de

tweede helft van de negentiende eeuw, een periode waarin talrijke neostijlen ontstonden. Zijn werk vertoont vrijwel alle stijlvarianties die in deze periode werden toegepast. Zijn vroegste werken waren eclectisch, waarbij allerlei bouwstijlen werden gecombineerd tot een nieuw geheel. In zijn Gooise villa's koos hij voor de Chaletstijl, maar ook werden neoromaanse en neorenaissance elementen toegepast in schilderachtige ontwerpen, vaak verrijkt met torens of torentjes. De term Chaletstijl wordt gebruikt voor gebouwen die aan

Favorita, Oude Utrechtseweg 17- 19. Na 1920 Hoogwolde (collectie Historische Kring 'Baerne')

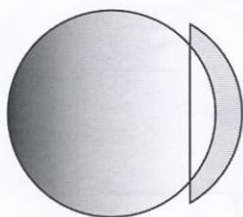
Casa Cara, Stationsweg 33 (collectie Historische Kring 'Baerne')

de Zwitserse chaletbouw herinneren, door toepassing van overstekende kappen met veel houtsnijwerk en vaak houten veranda's en vakwerk. Later werd de nadruk meer gelegd op classicistische kenmerken, al bleef bij villa's, koetshuizen en stallen, de Chaletstijl favoriet.

Het wordt Van Gendt nogal eens verweten dat hij tamelijk flexibel was in zijn ontwerpen. Hij was, zoals gezegd, in de eerste plaats zakenman, die zijn creaties makkelijk aanpaste aan de wen-

sen van zijn opdrachtgevers. Zo veranderde hij in 1882 zijn oorspronkelijke concertgebouwontwerp, opdat het meer zou harmoniëren met het nabijgelegen Rijksmuseum van zijn collega P.J.H. Cuypers.

Een belangrijke rol speelde hierbij waarschijnlijk ook het feit, dat Cuypers in de jury zat die de inzendingen van een prijsvraag voor een muziektempel moest beoordelen, een prijsvraag die uiteindelijk door Van Gendt zou worden gewonnen.

NIJMAN
c o n t a c t l e n z e n

**Uw lenzen *rechtstreeks*
van de Oogarts...**

Door lucht gedragen

Het Matrair luchtgeveerde,
persoonlijke instelbare matras

- unieke eigenschappen
- in een matras
- vertegenwoordigd

*Bezoek ook
onze speciale
bedden-etages.*

Bed- en linnenspecialzaak

**Slapen
op wolven.....**
Laanstraat 91
BAARN

Tel. (035)5413521
veerkamp@xs4all.nl

Uw oude of nieuwe huis meesterlijk geschilderd?

SCHILDERSBEDRIJF

u.d. Horst

CANTONLAAN 1 - 3742 CH BAARN
TEL. (035) 542 28 93 - FAX (035) 543 02 58

Voor Baarn en omstreken van oudsher bekend

**Een goed advies voor al Uw inlijstwerk
Kunsthandel Lijstenmakerij
Scheel Frame Design**

Vanwege het Baarn gevoel,
krijgen leden van de
Historische Kring Baerne
op vertoon van hun lidmaatschap
het gehele jaar 10% korting
op al het inlijstwerk

Schoonmaken en restauratie
van Uw schilderijen
na grondig onderzoek,
prijsopgave altijd vooraf

In en verkoop
van kunst en curiosa
ook in consignatie

Hoofdstraat 10 Baarn

tel: 035-5415302

APOTHEEK JULIUS

Sinds 1886

M.A.Smulders - de Jong en W.P.J. Goemans, apothekers

**UW GENEESMIDDEL
ONZE ZORG**

Laanstraat 26, 3743 BG Baarn

Telefoon (035) 5412432

Fax (035) 5421021

E-mail apo.julius@worldonline.nl

ERICA

LINGERIE & BADMODE

Voor deskundig advies

Voor grote maten

Nachtgoed en Dusters

Reuma ondergoed

Uw maat met de juiste cup A t/m H

Voor kleine maten

Voor hele grote maten

Badpakken en Bikini's

Heren ondergoed

En wij proberen het bijna onmogelijke mogelijk te maken

Laanstraat 71a, 3743 BC Baarn, Tel. 035 642 00 73

juwelier
van doorm

Brinkstraat 14 - 16 3741 AN Baarn
Tel.: 035 - 5413107 Fax. 035 - 5416963

☆ Al vier generaties lang liefde voor 't vak

DICK PRINS

ASSURANTIE- EN HYPOTHEEK ADVIES B.V.

Het adres voor al uw verzekeringen

Brinkstraat 38

3741 AN Baarn

Telefoon 035-5411359

Fax 035-5410063

E-mail: dick_prins.ass.hyp.advies@hetnet.nl

Ook het adres voor hypotheekadvies

Dennenhorst, Eemnesserweg 62- 64. September 2004 (collectie Jaap Kruidenier)

Van Gendt beschikte over een grote technische kennis. Hij experimenteerde met gegoten en getrokken ijzer als bouw materiaal. Deze kennis had hij zich eigen gemaakt als bouw- en werktuigkundige bij de Staatsspoorwegen. De kapconstructie van de Hollandsche Manege in Amsterdam is daar een goed voorbeeld van, maar ook aan het Baarnse station zijn hiervan sporen terug te vinden. Van jonge, meer kunstzinnig ingestelde

collega's als Kromhout en Wijdeveld ondervond Van Gendt soms de nodige kritiek. In het tijdschrift *Architectura* noemt een anonieme criticus zijn Rotterdamse Bank aan het Amsterdamse Rokin 'een pannekoek van bedorven oudstijlenmeel met verdroogde moderne krenten.'

Enkele belangrijke werken

Het Amsterdamse neoclassicistische Concertgebouw, waarvan de voorgevel

Mariaheugel, Van Heutszlaan 2. September 2004 (collectie Jaap Kruidenier)

het uiterlijk heeft van een tempel uit de klassieke oudheid, is ongetwijfeld Van Gendts belangrijkste en bekendste creatie. Het is voor de nazaten nog altijd een groot raadsel hoe Adolf Leonard, die volgens de familie 'zo muzikaal was als een koe', één van de beste concertzalen ter wereld heeft kunnen ontwerpen.

Andere bekende Amsterdamse creaties zijn o.a.: de winkelgalerij aan de Raadhuisstraat, café De Ijsbreker, de galerij van het voormalige Paleis van Volksvlijt, het Burgerziekenhuis, de Hollandsche

Manege in de Vondelstraat en restaurant Riche aan het Rokin. Verder was hij als 'raadgevend ingenieur' betrokken bij de bouw van het Centraal Station van P.J.H. Cuypers en de Amsterdamse Stadsschouwburg van J.B. en J.L. Springer.

Het oeuvre van Van Gendt is zeer gevarieerd. Hij ontwierp bijvoorbeeld: een bewaarschool, een industrieeschool voor meisjes, een toneelschool, bad- en zweminrichtingen, een circus, een manege, tramremises, wees- en bejaardenhuizen, theaters, café's, restaurants,

volkskaarkeukens, hofjes en sociale woningbouw.

Vaste klanten waren o.a. de Baarnse en Amsterdamse graanhandelaar P. Kort-hals Altes, de Amsterdamse Omnibus Maatschappij en een aantal banken, zoals de Twentse Bank en de Rotterdamse Bank.

Baarnse villa's

Door zijn werkzaamheden voor de Hol-

landsche IJzeren Spoorweg Maatschap-pij had Van Gendt kennis gemaakt met verscheidene personen, die toen de pas geopende Oosterspoorweg een goede verbinding met Baarn had gegeven, daar villa's wilden laten bouwen. Onder hen moeten zich waarschijnlijk ook be-stuursleden hebben bevonden van de in 1882 opgerichte Baarnsche Bouwter-rein Maatschappij (B.B.M.) als A.A.H. Boissevain, P. Hartsen en M.C. van Hall,

*Torenzicht, Oranjestraat 10, het zomerverblijf van de architect
(collectie Cees v/d Steeg)*

Geveltekening vooraanzicht Woudestein uit 1884 (collectie NAI, Rotterdam)

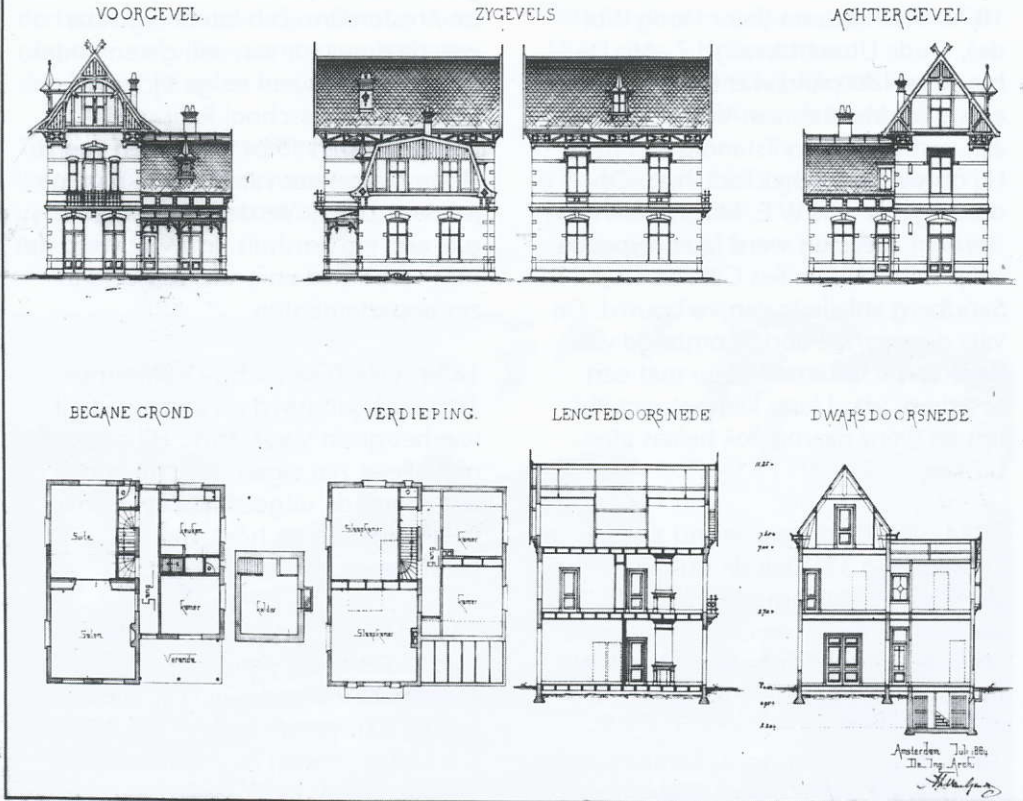
de directeur van de Banque de Paris et des Pays-Bas in wiens opdracht Van Gendt in 1884 de villa Woudestein bouwde.

Hieronder volgt een opsomming in chronologische volgorde van door Van Gendt gebouwde Baarnse villa's zonder waarschijnlijk volledig te zijn. We openen de rij met het noemen van het Baarnse station, dat hoewel het geen villa is, in de reeks niet mag ontbreken.

Het is overigens opvallend dat de eerste Baarnse villa's die door Van Gendt werden ontworpen dicht bij het station stonden. Uitvoerige informatie over deze villa's vindt u in het boek: *Baarn, Geschiedenis en Architectuur*.

1873. Station en bierhal werden in eclectische stijl waarschijnlijk door Van Gendt ontworpen en uitgevoerd in opdracht van de H.IJ.S.M. Het baanvak werd in 1874 in gebruik genomen. Het

ONTWERP VAN EEN VILLA TE BAARN.

Ontwerptekening Torenzicht uit 1884 door A.L. van Gendt (collectie NAI Rotterdam)

werd gebouwd als een totaal project samen met de helaas afgebroken bierhal en de bijbehorende retirade.

1874. Villa Maria, Stationsplein 20, werd gebouwd voor de Amsterdammer G.L. Funke. Deze grote villa,

in eclectische stijl gebouwd, werd o.a. bewoond door de familie Huneus. Het huis had volgens oude foto's een kanteelvormige daklijst. Ook dit pand maakte kennis met de slopershamer.

1874. Villa Favorita (later Hoog Wolde), Oude Utrechtseweg 17 –19. De bouw van dit pand was één van de eerste opdrachten aan Van Gendt na zijn vestiging als zelfstandig architect. Hij ontwierp ook het koetshuis. Opdrachtgever was W.E. Matthes uit Amsterdam. Het huis werd later respectievelijk door de families Gilissen en Sandberg enkele malen verbouwd. De villa die voor de oorlog omringd was door een schitterende tuin met een rosarium, werd later kantoor van Philips en werd daarna ook helaas afgebroken.

1874. Villa Casa Cara, stond aan de Stationsweg 33. Ook dit huis verdween uit het Baarnse dorpsbeeld. Het werd in neorenaissance stijl gebouwd voor de Amsterdamse graanhandelaar J.P. Korthals Altes.

1875. Villa Dennenhorst, Eemnesserweg 62- 64, werd als geldbelegging gebouwd in opdracht van J. Harbrink Numan. De in Chaletstijl gebouwde dubbele villa werd al spoedig verkocht aan de Engelsman Sciff, die de twee delen respectievelijk 'London' en 'Evergreen' noemde. De naam 'London' werd later veranderd in

'Dennenhorst'. Hierin woonde jaren de dichter- predikant J.J. Thompson.

1883. Villa Mariaheugel, Van Heutszlaan 2, werd in eclectische stijl gebouwd in opdracht van N. de Vries uit Amsterdam. Een latere eigenaar was de directeur van een garenfabriek, Carp, die het pand enige tijd verhuurde aan de dansschool Roling. Het pand kwam in 1924 in handen van H. Hoppe, eigenaar van de gelijknamige jeneverstokerij. Verder huisvestte het o.a. een jongenshuis. In 1982 werd het huis verbouwd en onderverdeeld in zes appartementen.

1884. Villa Torenzicht, Oranjestraat 10, werd gebouwd als zomerverblijf van het gezin Van Gendt. Hij ontwierp niet alleen zijn eigen huis, maar ook de bijbehorende uitgestrekte landschappelijke tuin op de hoek van de Leestraat en de Oranjestraat.

1884. Villa Woudestein, Van Heutszlaan 4. Dit grote pand werd gebouwd in opdracht van M.C. van Hall, directeur van de Banque de Paris et des Pays-Bas in Amsterdam en medeoprichter van de Baarnsche Bouwterrein Maatschappij. De villa was een tijd in gebruik als Luthers rusthuis. Na de restauratie van 1992 werd het kantoor.

In het archief van het Nederlands Architectuurinstituut te Rotterdam bevinden zich nog een aantal ontwerpen

van Baarnse villa's door A.L. van Gendt die tot nu toe niet konden worden getraceerd. Meestal is in deze gevallen alleen de naam van de opdrachtgever bekend en ontbreekt het adres. Ook is het niet altijd zeker of deze villa's in-dertijd wel gebouwd zijn. Daarbij komt nog dat veel villa's van naam veranderen bij het wisselen van eigenaar.

Tot slot geef ik hieronder hun namen weer in de hoop dat sommige lezers van *Baerne* deze puzzel alsnog kunnen oplossen.

Villa Roquette, gebouwd in 1873 in opdracht van de heer Roquette.

Villa Smit met stalgebouw, in 1875 gebouwd voor E. Smit.

Villa Eerdmans, Leestraat, gebouwd in 1875 voor S.H. Eerdmans. Het is zeer waarschijnlijk dat hiermee de villa Merelhof wordt bedoeld.

Villa Maes, in 1875 gebouwd voor H.G. Maes.

Woudestein, Van Heutszlaan 4. September 2004 (collectie Jaap Kruidenier)

Villa voor de weduwe R. Voûte, in 1886 ontworpen voor R. Voûte. Met dit huis wordt niet het pand bedoeld aan de Prinses Marielaan 13 van de architect Van Veen.

Jaap Kruidenier

Geraadpleegde literatuur:

D. Keunink en L. Lansink, A.L., J.G. en A.D.N. van Gendt. *Architecten in zaken, Bibliografieën en oevrelijsten van Nederlandse architecten en stedenbouwkundigen*

(BONAS), NAI Rotterdam 1999;
F. Gaasbeek, J. van 't Hof, M. Koenders, *Baarn. Geschiedenis en architectuur*, Zeist 1994;
T. Coppens, M. Kruidenier, S. van Berkum, *Binnen en toch buiten*, Baarn 2004;
R. van der Maal en Y. van de Akker, *Van Baerne tot Baarn*, Baarn 1999;
T. Pluim, *Uit de geschiedenis van Baarn*, Baarn 1932.

VAN OUDS DE AMSTERDAMSCHÉ WINKEL

Wed. E. van DAPPEREN, Hoofdstraat, BAARN

Hofleverancier van Z. M. den KONING der Nederlanden.

Koloniale Waren, Comestibles, Vleeschwaren, Borstelwerk,

WIJN en GEDISTILLEERD.

Advertentie uit 'Gids Baarn en Omstreken', 1889 (part. collectie)

EEN AMSTERDAMSE ZEEPZIEDERIJ EN ZIJN BAARNSE EIGENAAR (deel 1: de zeepziederij)

Ze staan er alle uitgesteld, bij twee drogisterijen in de Laanstraat: de flacons met scheerschuim, scheergel, aluin, aftershave balsem, de scheerstaaf, scheerzeep (in tabletten), scheercreme en natuurlijk de scheerkwast

die in een aantrekkelijk 21^e eeuws jasje zijn gestoken, 'al 450 jaar trendsetter in scheren'. Een klein deel van die vierenhalf eeuw had de in Amsterdam op het Damrak gevestigde fabriek met deze naam, voluit geheten C.A. Wolt-

De gevelsteen van de zeepziederij 'De Vergulde Hand'. Ill. uit 'Waar men 4 eeuwen om zeep ging' (part. collectie)

van 'De Vergulde Hand'.
'De Vergulde Hand' is volgens de reclameleus op deze geurige producten,

man Elpers' Koninklijke Zeepfabriek 'De Vergulde Hand', of beter gezegd de directeur en eigenaar ervan, met

*Figure, représentant de veidbrande ecken. Figure, qui represente les parties brulées
 en epandant le jus de Zeperij. De la savonnerie nommée le Harfenen.
 de Bruinvis en hoc de Zeperij. avec les vapeurs causées par l'eau qu'on
 gebluit versgeralle den 16. April 1682. jetta sur le feu, et comment il fut crevé*

Zeepziederijen waren zeer brandgevaarlijk: toen in 1682 de zeperij 'De Bruinvis' in lichter laaie stond, rukte de (pas uitgevonden) slangbrandspuit van Jan van der Heijden uit. Ill. uit 'Waar men 4 eeuwen om zeep ging' (part. collectie)

Baarn te maken. Veel zelfs. Caspar Anton Woltman Elpers woonde in de eerste helft van de vorige eeuw in Baarn en was zeer actief zowel in de lokale politiek als in het plaatselijk verenigingsleven.

De *Baarnsche Courant* schonk op 2 juli 1954 met een groot artikel aandacht aan de vier eeuwen oude zeepfabriek 'De Vergulde Hand' in Amsterdam. 'Een bijkans uniek jubileum', aldus deze courant. ' Nu dit merkwaardige bedrijf op

het punt staat zijn vierde eeuwfeest te gaan vieren, zullen vele oudere Baarners zich weer de man herinneren, die deze hand gesmeed heeft: Caspar Anton Woltman Elpers, vader en grootvader van de huidige directeuren, de heren Herman Josef en Theodorus Woltman Elpers. (...) Het 400-jarig bestaan van „de Vergulde Hand” zal Dinsdag 6 Juli a.s. gevierd worden met een receptie (van 15-17 uur) in het Victoria-Hotel te Amsterdam. Ongetwijfeld zullen ook vele Baarnse vrienden van de familie Woltman Elpers van deze gelegenheid gebruik maken om de directie hun gelukwensen aan te bieden met haar „Vergulde” nu achtvoudig Gouden Hand.’

Fraude ende dubbeltheit

In Amsterdam waren al in de vijftiende eeuw zeepziederijen. Het was onvermijdelijk dat er ook regels voor dit ambacht kwamen. In juni 1518 werd door het stadsbestuur bepaald dat alle zeepzieders binnen acht dagen hun oliematen, zoals kannen en halve kannen, moesten laten ijken. Twee maanden later werd hun bevolen hun zeepziederijen ‘te maken mit steenen wanden, omme alle periculen van branden ende anders te verhoeden’. In de zestiende eeuw nam de overheidsbemoeiing sterk toe en in 1526 werd ook het zeepziedersbedrijf gereguleerd. Dat gebeurde in de zeventien artikelen van de Zeepkeur van 10 juli 1526, te beschouwen als de grondwet van de zeepziede-

rij. In deze keur werd bijvoorbeeld de samenstelling van de zeep bepaald. ‘Van Sint Maarten (11 November) tot vastenavond (zes weken vóór Pasen) stort men twee delen hennipolie op één deel raapolie; deze zeep heet Winter-Seep. Van Vastenavond tot Sint Maarten stort men twee delen raapolie op één deel hennipolie; deze zeep heet Somer-Seep.’ 1

De wet regelde verder het keuren van de zeep en de verpakking. De zeepzieders kozen twee keurmeesters, die elk vat zeep, voordat het deksel erop ging en het vat naar de afnemer werd verzonden, moesten keuren. Elk gekeurd vat werd door de keurmeesters met een W (winterseep) en S (somerseep) gebrandmerkt. Ook diende elk vat het merk van de zeepziederij van herkomst te dragen.

De Zeepkeur was nauwelijks vijf weken oud, of de eerste overtreder werd bestraft. Zeepzieder Dirck Jan Zegerszoon had ‘fraude ende dubbeltheit’ gepleegd door zeep af te leveren die niet ‘recht op ende goet’ was. De straf was streng. De afgekeurde zeep moest in een andere ziederij opnieuw worden gezied en vervolgens in drie gasthuizen worden verdeeld. Tenslotte werd Dirck Jan Zegerszoon voor de rest van zijn leven van het zeepziedersbedrijf uitgesloten.

In 1554 wordt de zeepziederij ‘De Ver-

Den 17 Decr 1694 —

Compareerden als voren Jan Woltman Van Suidhijns Coopman.
Ond 31 Jaarn Ondertrouwe graff. Met Moeder Conjunct.
& Johanna Catarina de Haas. Van Oud 24 Jaarn
op t Waatx Ondertrouwe graff. Met Veniam Staet
In Jaan ~~baer~~ Inagde Bartolomeus de Lanch.

Verloekende hare drie Sondaagse nytroepingen, omme naar de selve de voorsz. trouwe te
solemniseren en in alles te voltrekken, soo verre daar anders geene wettige verhinderinge
voor en valle. En naar dien sy by waarheyd verklaarden datse vrye Persoonen waren, en
malkanderen in bloede niet en bestonden, waar door een Christelijc Huwelijc mochte
verhindert worden, zijn hun hare geboden verwilliget.

Jean Woltman
Johanna Catarina de Haas

De inschrijving van Jan Woltman en Johanna Catarina de Haas in de Amsterdamse ondertrouwregisters. III. Uit 'Waar men 4 eeuwen om zeep ging' (part. collectie)

gulde Hand' – met als eigenaar Jan Pauw – voor de eerste keer in de geschiedenis van de hoofdstad vermeld. Amsterdam kende in de 16^e eeuw vele

zeepziederijen. Rond het einde van de 15^e eeuw en het begin van de 16^e eeuw varieerde hun aantal van 13 tot 17. De familie Pauw speelde jarenlang

een belangrijke rol in de hoofdstedelijke zeepziederij. Pas in de Gouden Eeuw trokken zij zich terug uit dit ambacht, van kooplieden werden zij meer en meer regenten. De laatste keer dat een lid van deze familie in verband met 'De Vergulde Hand' werd genoemd was in 1664. In de tweede helft van de 17^e eeuw wisselde de zeepziederij 'De Vergulde Hand' diverse keren van eigenaar.

In 1695 kwam deze zeepziederij voor het eerst in handen van de familie Woltman. Jan Woltman werd in dat jaar eigenaar van de 'De Vergulde Hand'. In het archief van 'De Vergulde Hand' is – gedateerd 2 november 1695 – de volgende acte aanwezig:

'Transport van een hujs en erve, zijnde een zeepsiederij met de gereedschappen daarop behorende staande en gelegen op 't Water op de Zuijthoek van de St. Jacobs Capelsteegh daar de Vergulde hant uijthangt, door Jannetie Cornelis Snoek, weduwe en boedelhoudster van Jan van Lank, aan Jan Woltman.' 2

Uitstekende prestatie

Jan Woltman was afkomstig uit Lüdinghausen in Westfalen, het gebied waaruit in de 17^e en 18^e eeuw vele duizenden naar het welvarende Amsterdam kwamen om een nieuwe toekomst op te bouwen. Op 17 december 1694, de dag van zijn ondertrouw en 31 jaar oud, woonde hij in de Amsterdamse

Niezel. Begin januari 1695 trouwde hij met Johanna Catarina de Haas. Elf maanden later kocht Woltman 'de Vergulde Hand', 'met de gereedschappen daartoe behorende'. Zes dagen was hij eigenaar van de zeepziederij, toen hij in zijn 'Stoockboeck' op de eerste pagina schreef:

'1695 November 8. Voor d' eerste ryse gestoockt in de Zeepery van de Vergulde Hant. Gestort 17 Hennip 2 Raap. Hiervan gevaet 19¾ tonnen.'

Woltman hield nauwkeurig zijn productiecijfers bij in zijn stookboek. Gemiddeld vaatte hij in de periode 1715-1731 2320 tonnen per jaar, dat was ruim elf procent van de totale Amsterdamse zeeproductie. Gezien het aantal zeepziederijen toen, dat waren er twaalf, een uitstekende prestatie. Zes en dertig jaren achtereen stookte Woltman zeep in „De Vergulde Hand”. Drie maal verbouwde hij zijn bedrijf; in 1698 en in 1713, terwijl aan de derde verbouwing, twaalf jaar later, tot ver in de vorige eeuw werd herinnerd door een verguld bronzen hand, met het jaartal 1725 in Latijnse cijfers, aan de gevel van het bedrijf. 3

Toen Jan Woltman zich in 1731 uit 'De Vergulde Hand' terugtrok, werd hij opgevolgd door zijn enige zoon Gerardus B.J. Woltman. Gerardus Woltman had op 9 oktober van dat jaar de zeepziederseed en een week daarna de huwe-

lijkseed afgelegd. Hij trouwde met de 26-jarige Ida Sievers. In november 1734 werd hun eerste kind geboren; een dochter genaamd Sophia Catharina Maria. Gerardus Woltman besloot zijn zaak uit te breiden. Hij kocht op 7 oktober 1746 de zeepziederij en het pakhuis 'Het Dubbelde Anker' gelegen aan de Keizersgracht, nabij de Brouwersgracht. 'De Vergulde Hand' was slechts voor de helft eigendom van Gerardus Woltman, de andere helft behoorde toe aan zijn

enige zuster Alida Catharina, getrouwd met een uit Lüdinghausen geïmmigreerd familielid Jan Hendrik Woltman. In augustus 1759 verkocht Gerardus Woltman zijn helft van het bedrijf aan zijn zwager, voor een bedrag van f 10.050,-, zodat de gehele zeepziederij in het bezit kwam van het echtpaar Jan Hendrik en Alida Woltman-Woltman. Op 12 juni 1759 legde Jan Hendrik Woltman de eed af als 'seepsieder'. 4

C. A. WOLTMAN ELPERS, AMSTERDAM
ZEEP-FABRIEK „DE VERGULDE HAND“

TOILET-ZEEPEN
VOOR
HUISHOUDELIJK GEBRUIK.

Colibri Toiletzeep per doos à 24 stuks f 1.50
kleine stukken.

Aromatische Toiletzeep per doos à 10 stuks „ 0.75
zeer aan te bevelen voor fontijntjes

Ideaal Toiletzeep per doos à 24 stuks „ 3.60
groot, doch handig stuk.

Oranjebloesem Zeep, doozen à 6 st. p. dozijn „ 2.—
Hyacinthen Zeep „ à 6 st. „ „ 1.75
krachtig parfum

Savon aux Amandes Amères in doozen à 3 st. 1.75
Zuiver en verfrisschend.

Cocoszeep (bekende Kerkhoffzeep)
per pak à 1 kg. = 12 stuks f 1.20

Kinderzeep (overvette Cocoszeep) per dozijn „ 1.50
Speciaal verzachtend voor de huid.
Antiseptisch & absoluut neutraal.

Eau de Cologne Zeep
merk „De Vergulde Hand“ per dozijn „ 1.50

Badzeep (drijft op het water) „ „ 1.20
Practisch in het gebruik.

Wij garandeeren de volmaakte zuiverheid al
onzer zeepen.
— 100 Procent Zeep. — GEEN WATER. —

C. A. WOLTMAN ELPERS, AMSTERDAM
ZEEP-FABRIEK „DE VERGULDE HAND“

HUISHOUD-ZEEPEN
VOOR SPECIALE DOELEINDEN

Puimsteenzeep per dozijn f 1.20
Onmisbaar voor het verwijderen van inkt
en teervlekken; tevens voor snel en grondig
reinigen der handen.

Ammoniakzeep per dozijn f 1.20
Voortreffelijk voor het wasschen van fijne
goederen. Zijde, Jaeger, enz. De kleuren
blijven onaangetast.

Sinclairzeep per kg. f 1.—
Specialiteit: Voor krimpvrĳ wasschen van
flanelen goederen, blouses enz.

ZACHTE
GLYCERINE HUISHOUDZEEP.

Zeer practisch voor het huishouden in kleine
vaatjes à 15 kg. netto inhoud à f 4.50.

Daar tegenwoordig vele onaangenaam
riekende en onzuivere zachte zeepen in den
handel worden gebracht, bevelen wij onze
Glycerine Zeep „DE VERGULDE HAND“
bijzonder aan.

VOORDEELEN

Absoluut zuiver - Hoogst vetgehalte.
Aangenaam frisch van reuk.

Twee bladzijden uit prijslijst 'De Vergulde Hand', jaartal onbekend (collectie 'De Vergulde Hand')

Reclame voor 'De Vergulde Hand', jaartal onbekend (collectie 'De Vergulde Hand')

Twee dobbelstenen

Op 59-jarige leeftijd trok Gerardus Woltman zich voor korte tijd terug op 'Het Dubbelde Anker', om vervolgens deze zeepziederij te verhuren en samen met zijn dochter Sophia te gaan rentenieren. Jan Hendrik Woltman leidde de zeepziederij 'De Vergulde Hand' tot 1797, toen hij op bijna tachtigjarige leeftijd overleed. Zijn huwelijk was kinderloos gebleven. De leiding van het bedrijf werd overgenomen door zijn

broer Anthonij Woltman, die al gedurende enkele jaren eigenaar was van de aangrenzende zeepziederij 'De Graanaatappel'.

Anthonij Woltman bleef vrijgezel en had dus geen opvolgers in de ziederij. Dat probleem meende hij als volgt te kunnen oplossen. Zijn zuster Anna had twee kleinzoons, Caspar Anton Elpers en Carl Anton Schölvinc. Beide veelbelovende jongemannen, ijverig en intelli-

gent, die bij hun oom Anthonij in de gunst stonden. Hij besloot om een van hen het bedrijf te schenken door middel van het lot, ofwel de beslissing over te laten aan twee dobbelstenen. De stenen wezen Caspar Elpers aan als de nieuwe eigenaar van 'De Vergulde Hand'. De 'verliezer', Carl Schölvinc, werd schadeloos gesteld met een geldsom.

Het was opmerkelijk, hoe de Woltmannen zich na hun immigratie steeds snel aanpasten aan de omstandigheden in Nederland. Caspar Elpers was op die regel geen uitzondering. Ook hij voelde zich in de sfeer van het Amsterdamse stads- en bedrijfsleven volkomen thuis. In maart 1821, een jaar na de dood van zijn oudoom Anthonij, richtte hij tot koning Willem I een rekwesest, waarin hij verzocht voortaan de naam Woltman Elpers te mogen voeren; aldus te voldoen aan de wens van zijn oom om de naam Woltman verbonden te houden aan die van 'De Vergulde Hand'. De minister van Justitie besliste snel en positief op het verzoek.

Na Caspar Woltman Elpers, die in 1859 kort voor zijn 69-ste verjaardag overleed, werd zijn zoon Eduard eigenaar van de zeepziederij. Op zijn beurt werd hij opgevolgd door zijn zoon Caspar Anton.

Caspar Anton de Tweede

Deze 'Caspar Anton de Tweede', geboren in Amsterdam op 26 oktober 1854, stond meer dan vijftig jaar aan het

hoofd van de zeepziederij, ofwel de zeepfabriek. Emeis jr. schreef in 1954 dat 'Elk stuk toiletzeep en elke staaf scheerzeep van „de Vergulde Hand” is ook heden ten dage nog vergezeld van de handtekening van Caspar Anton de Tweede: C.A. Woltman Elpers. Toen hij in 1928 zijn 50-jarig directeurschap vierde, werd hij benoemd tot ridder in

Caspar Anton Woltman Elpers, olieverfportret, ca. 1825. Ill. Uit 'Waar men 4 eeuwen om zeep ging' (part. collectie)

de Orde van Oranje-Nassau, een koninklijke onderscheiding waarmee hij de koning te rijk was en die de 73-

jarige industrieel, kras en energiek, ten volle toekwam.'5

Op zijn 65-ste jaar besloot Caspar Anton de Tweede de firma te wijzigen in een naamloze vennootschap. Op 27 september 1920 werd 'De Vergulde Hand' de Naamloze Vennootschap C.A. Woltman Elpers' Zeepfabriek „De Vergulde Hand”, gevestigd te Amsterdam. De twee directeuren van de N.V. waren Caspar Anton en zijn jongste zoon Herman Josef. Zijn oudste zoon Eduard werd commissaris.

'Sindsdien', schreef Emeis jr., 'is meer dan een kwart eeuw verlopen. Caspar Anton stierf in 1937, zijn zoon Eduard in 1950. „De Vergulde Hand” wordt in het jubileumjaar 1954 geleid door Herman Josef Woltman Elpers, sinds enige jaren in de directie gescundeerd door zijn neef, Eduard's zoon Theodorus Woltman Elpers.' 6

Gerard Brouwer

Noten:

1. Zie *Waar men 4 eeuwen om zeep ging*, p. 8;
2. Zie inv. nr.197.27 van archief 'De Vergulde Hand' aanwezig in het Gemeente Archief Amsterdam;
3. De verguld bronzen hand bevindt zich in de beelden-collectie van het Amsterdams Historisch Museum, onder inventarisnummer KB 1248 (e-mail van 20 september 2004 van Frans Oehlen, medewerker van het AHM);
4. Zie kopie uit de dagelijkse notulen van burgemeesteren van Amsterdam aanwezig in het Gemeente Archief Amsterdam, inv. nr. 120;
5. Zie *Waar men 4 eeuwen om zeep ging*, p. 34;
6. Ibidem p. 42.

Zeeppabriek
„De Vergulde Hand”

AMSTERDAM, 1 Januari 1940.

C. A. WOLTMAN ELPERS
Amsterdam.
OPGERICHT 1854.

L. S.

Hiermede heb ik heb de eer UEd. kennis te geven, dat als deelgenoot in mijne zaak is opgenomen, mijn Zoon, de Heer

H. J. WOLTMAN ELPERS,

van wiens handtekening U gelieve nota te nemen.

Hoogachtend,

De Heer H. J. WOLTMAN ELPERS zal teekenen:

VERENIGINGSNIEUWS

Jubileumviering Historische Kring 'Baerne' op zaterdag 8 januari 2005

Dit najaar bestaat de Historische Kring 'Baerne' dertig jaar. Hoewel dit een respectabele leeftijd is, wordt zo'n dertigjarig bestaan meestal niet uitgebreid gevierd.

Dat deden we wel met het vijftiengjarige jubileum in 1999, toen ook ons jubileumboek 'Van Baerne tot Baarn' verscheen. Toch wil het bestuur deze gebeurtenis niet helemaal ongemerkt voorbij laten gaan. In plaats van onze traditionele Nieuwjaarsreceptie organiseert de kring voor de leden een feestmiddag op zaterdag 8 januari in Het Brandpunt, Oude Utrechtseweg 4 A.

Het programma voor deze middag ziet er als volgt uit:

14.00 uur	Opening door de voorzitter
14.15 uur	Vertoning van oude films over Baarn
15.30 uur	Pauze
16.00 uur	Klederdrachtenshow Gooi- en Eemland
16.30 uur	Hapje en drankje
18.00 uur	Einde.

Ieder lid komt op vertoon van zijn lidmaatschapskaart in aanmerking voor twee gratis kaarten. In verband met de

grootte van de zaal is het aantal kaarten echter beperkt. 'Wie het eerst komt, het eerst maalt', want 'Op is op!'

Kaarten voor deze middag kunnen op vertoon van de lidmaatschapskaart uitsluitend worden afgehaald op de hieronder aangegeven tijden en adressen:

woensdag 15 december van 16- 18 u.
woensdag 22 december van 19- 21 u.

Bij:
Nelly Kuijt-Smit, Van Wassenaerlaan 16.
Jo v/d Brink, Prof. Meyerslaan 10.
Jaap Kruidenier, Smutslaan 2 A.
Jan v/d Laan, de Schoener 12. (Op dit adres graag op woensdag 15 december tussen 17- 18 uur).

In verband met de beperkte parkeermogelijkheden, verzoekt het bestuur iedereen deze middag de auto zoveel mogelijk thuis te laten.

De ouderenbus zal deze middag rijden. Rseserveren t/m vrijdag 7 januari 2005 tot 16.30 uur; telefoon 5421129; kosten enkele rit € 0,80.

Diavoorstellingen Oud- en Nieuw Baarn

Ook in 2005 organiseert de Historische Kring 'Baerne' weer drie diavoorstellingen.

Deze nieuwe diaserie wordt vertoond door Jaap Kruidenier en Ad Peeters op de volgende data:

- dinsdag 8 februari om 20 uur in de Speeldoos, Rembrandtlaan 35 (zaal open om 19.30 uur)
- dinsdag 15 februari om 14.30 uur in de Leuning, Oranjestraat 8 (zaal open om 14 uur)
- dinsdag 22 februari om 20 uur in de Speeldoos, Rembrandtlaan 35 (zaal open om 19.30 uur).

Leden komen op vertoon van hun lidmaatschapskaart in aanmerking voor twee gratis kaarten. Niet-leden betalen €3,50 per kaart. In verband met de grootte van de zaal is het aantal plaatsen beperkt !

Kaarten voor de avonden van 8 en 22 februari in de Speeldoos zijn af te halen aan de Speeldoos op woensdag 2 februari van 14 – 16 uur;

of op donderdag 3 februari van 19- 21 uur, bij:
Ad Peeters, Celebesstraat 10 of Jaap Kruidenier, Smutslaan 2 A.

Kaarten voor de Leuning zijn aldaar verkrijgbaar.

Nieuwe aanwinsten

- Schilderij van de heer Bosch van de firma Bosch en Keuning
- Verduisteringslampen
- Busje Oranje muisjes
- Naamplaat Bureau Schimmelcultures
- Foto villa Faas Eliaslaan/hoek Cantonlaan
- Foto paard op de Brink
- Klompenmakersgereedschap
- Landbouwgereedschap w.o. een zicht, pikhaak, slijper
- Vlaskam en gereedschapskoker
- Drinkbeker paleis Soestdijk
- Lardeerpen
- Straatnaambord van de Dijkweg van voor 1900
- Emaillbord "Verboden voor Joden"
- Ingelijste foto Samuel Veldhuizen
- Hoover stofzuiger
- Schilderij Huize Rusthoek door J. Smeink (aankoop)
- Schilderij bruggetje Groeneveld door C. Seleski (aankoop).

Programma 2005

- 8 januari: Jubileumviering.
Zie voor het programma van deze mid-
dag blz. 42.

- 13 januari
Sociaal-economische aspecten van de
Gouden Eeuw, lezing door R.N.Y. Rom-
mes, sociaal-economisch historicus.

- 17 maart
Algemene Ledenvergadering.

- 5 april
lezing over vereniging Hendrick
de Keyser door de hr. V.d. Laan.

Alle lezingen vinden plaats in Cultureel
Centrum De Speeldoos, Rembrandtlaan
35 te Baarn. Zaal open om 19.30 uur,
aanvang 20.00 uur.

Leden per adres 2 kaarten gratis, niet-
leden €3,50 per persoon.

Inleverdatum kopij

maartnummer: 30 januari 2005.

Aanleveren kopij

Via e-mail of op cd, bij voorkeur in het
tekstverwerkings-programma Word,
maar ook WP, Wordpad o.i.d. zijn
bruikbaar. Niet op diskette aanleveren.

De artikelen in platte tekst insturen,
d.w.z. niet opgemaakt, dus niet vet,
niet cursief, geen onderstrepingen en
gezet in het lettertype Times Roman,
12 punts.

S.v.p. alleen originele foto's als illustra-
tie voegen bij de kopij.

Mail naar: a.twig@hccnet.nl of
gbrouwer.baarn@hetnet.nl.

Vragen/opmerkingen

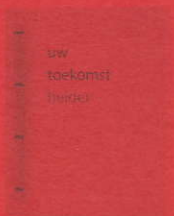
De redactie verzoekt de lezers vragen
en opmerkingen over artikelen in geslo-
ten enveloppe of per e-mail aan het
redactie-adres (T. Biemans – zie colofon
blz. 1) te sturen.

Wij zorgen dan voor het doorzenden
aan de auteur.

Is dit genoeg om eerder te stoppen met werken?

Natuurlijk hoopt u dat u straks genoeg pensioen heeft om leuke dingen te doen. Maar wat als dat niet zo is? Gelukkig kan de Rabobank uw huidige en toekomstige

financiële situatie precies voor u uitrekenen. Maak vandaag nog een vrijblijvende afspraak met uw adviseur. Dan zorgen wij ervoor dat uw financiële situatie ook straks goed geregeld is.

*Gratis na een pensioengesprek:
opbergmap voor het overzicht*

Meer informatie op: www.rabobank.nl

Rabobank

Sinds 1886

BOEKHANDEL DEN BOER

Laanstraat 67-69 - 3743 BC Baarn - Telefoon 035 - 542 68 51
www.denboer.nl

Gespecialiseerd
in literatuur,
kunst- en kinderboeken

10
Hist.Kr. Baerne tav Archief
Postbus 326
3740 AH BAARN